

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА ЕНЕРГЕТСКУ ЕФИКАСНОСТ
11070 Нови Београд, Омладинских бригада 1

Телефон: +381-11-31-31-957
Факс: +381-11-311-16-49
e-mail: seea@seea.gov.rs
Web: www.seea.gov.rs

Број: 08/09
Датум: 6.5.2009.

"БУЋЕЊЕ ЛИДА, БУЋЕЊЕ СВЕСТИ"

СТУДЕНТИ ФАКУЛТЕТА ПРИМЕЊЕНИХ УМЕТНОСТИ ПРЕДСТАВИЛИ ПРОЈЕКАТ ВЕЛИКОГ РАТНОГ ОСТРВА СА ОБНОВЉИВИМ ИЗВОРИМА ЕНЕРГИЈЕ

(Београд, 6. мај 2009.) Агенција за енергетску ефикасност Републике Србије

У оквиру пратећег програма 31. Салона архитектуре, студенти Факултета примењених уметности су 6. маја 2009. у градској општини Земун представили београдској публици пројекат под називом **"Буђење Лида, буђење свести"**. Мр Бојан Ковачић, директор Агенције за енергетску ефикасност Републике Србије је, тим поводом, у знак подршке студентима, одржао поздравни говор којим је свечано отворио изложбу **"Буђење Лида"** у фоајеу градске општине Земун. Пројекат, реализован у сарадњи са Удружењем грађана "Урбана екологија" и Заводом за заштиту природе Србије, изазвао је велико интересовање присутних и бројне позитивне реакције посетилаца изложбе.

Мр Бојан Ковачић, директор Агенције за енергетску ефикасност и доц. Тања Манојловић, ауторка изложбе

Према речима ауторке концепта радионица и изложбе, доцента Тање Манојловић, 23 студента је у оквиру три радионице "уређивало" простор Лидо. Студенти Факултета примењених уметности су, уједно, поставили иновативни концепт Великог ратног острва, који је примеренији овом заштићеном природном добру у односу на постојећи. На заштићеном добру Великог ратног острва, које се простире на површини од око 170 хектара, установљене су три зоне различите намене и различитих система заштите: зона заштите природе, зона рекреације и зона туризма (плажа Лидо), са површином од четири хектара, тако да идејна решења студената не одударају од природног окружења.

Циљ задатка је био да се постави нови концепт обликовања простора за спортско-рекреативне и друге пратеће садржаје, са посебним акцентом на едукацију становништва о специфичним пејзажним и амбијенталним вредностима простора, богатству флоре и фауне и неопходним мерама заштите Ратног острва. Истраживање је обухватило и упознавање са свим природним и створеним особеностима овог предела, укључујући и геолошке карактеристике, климатске услове и постојеће биотопе. Идеја еколога да се на свих 30 нових садржаја користе обновљиви извори енергије, у постојећим условима је у потпуности заживела, а пројектом је предвиђено и стварање услова за рад и смештај научника, еколога и младих истраживача.

Идеја студената да се направи понтонски мост дужине 360 метара у облику вилиног коњица који води до информационо-едукационог центра у облику гнезда, - представља оптималан спој природе и технике. Ту ће посетиоци, између осталог, моћи да добију све информације о природном богатству острва. Центар ни у ком случају неће нарушавати изглед острва јер има органску форму и направљен је од природних материјала који не одударају од околине. Цео објекат био би издигнут због плавности подручја и састојао би се од две етажe, од којих би на првој био изложбени простор, а на другој мали амфитеатар за тридесетак људи.

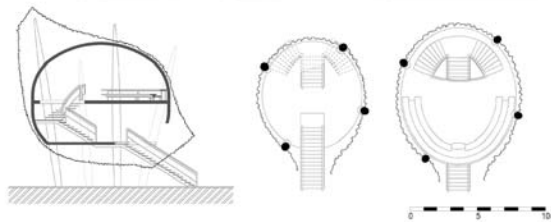
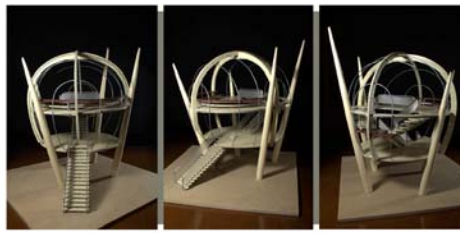
Када би студенти уређивали Лидо, то би изгледало овако:

Takođe, imao bi platforme od paњева, zid za slobodno peњање, kao i mrežu za peњање i pokretne drvene prepreke. Pored toga, za one koji ne žele da se kupaju i sunčaju na pontonskim splavovima, tu bi bili barovi i spa centar. S obzirom na to da Ratno ostrvo ima dosta zaštiћених vrsta ptica, mobiliјar, tuшеvi, lampe i klupe biће stilizovane u obliku животиња, pa ће ostrvo ноћу осветљавати штедљиве светиљке u obliku кљуна, репа, ногу, али и очију инсеката и птица, - истакла је Тања Манојловић. Када је реч о апартманима-сојеницама, за које су пројекат урадили студенти четврте године и апсолвенти, одсека унутрашње архитектуре, основна њихова идеја је била да се савремени дизајн и функционалност прилагоде природи и човеку. Како је објаснила Манојловићева, објекти су намењени, првенствено, младим научницима, истраживачима и еколозима који проучавају ostrvo, а који су до сада углавном камповали на њему.

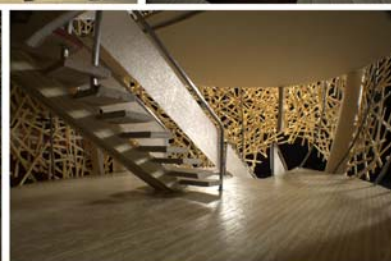
LIDO - BUĐENJE INFORMACIONO-EDUKACIONI CENTAR

Projekat -Lido-Budjenje- osmišljen je tako da udahne novi život Velikom ratnom ostrvu i Beogradu. Ratno ostrvo je prava zelena oaza u središtu grada i zaštićeno priče stanište, mesto gde bi ljudi morali da borave u skladu sa prirodom i da je odžavaju. Do sada su flora i fauna ostrva bili zaštićeni svojom nepristupačnošću, ali kako je projektom predviđeno da se to promeni, ljudi bi trebali da budu mnogo više obavesteni i svesni okoline i svoje uloge u njoj. Upravo iz toga proizilazi potreba za objektom koji bi tu poruku preneo i znatizlje uputio, a koji ne bi narušavao izgled ostrva već mu doprineo.

Informaciono - edukacioni centar Lido - upravo to čini svojom organskom formom i korišćenim materijalima, koji ne odudaraju od okoliša. Objekat navodi posetilaca da posmatra iz ugla ptica, kojma ostrvo i pripada.

Ceo objekat je izdignut zbog plavnosti područja. Sastoji se iz dve etaže, od kojih bi na prvoj bio izložbeni prostor i propagandni materijal, a na drugoj mali amfiteatar za oko trideset ljudi.

Fedor Radulaški, Fakultet primenjenih umetnosti, odsek Unutrašnja arhitektura

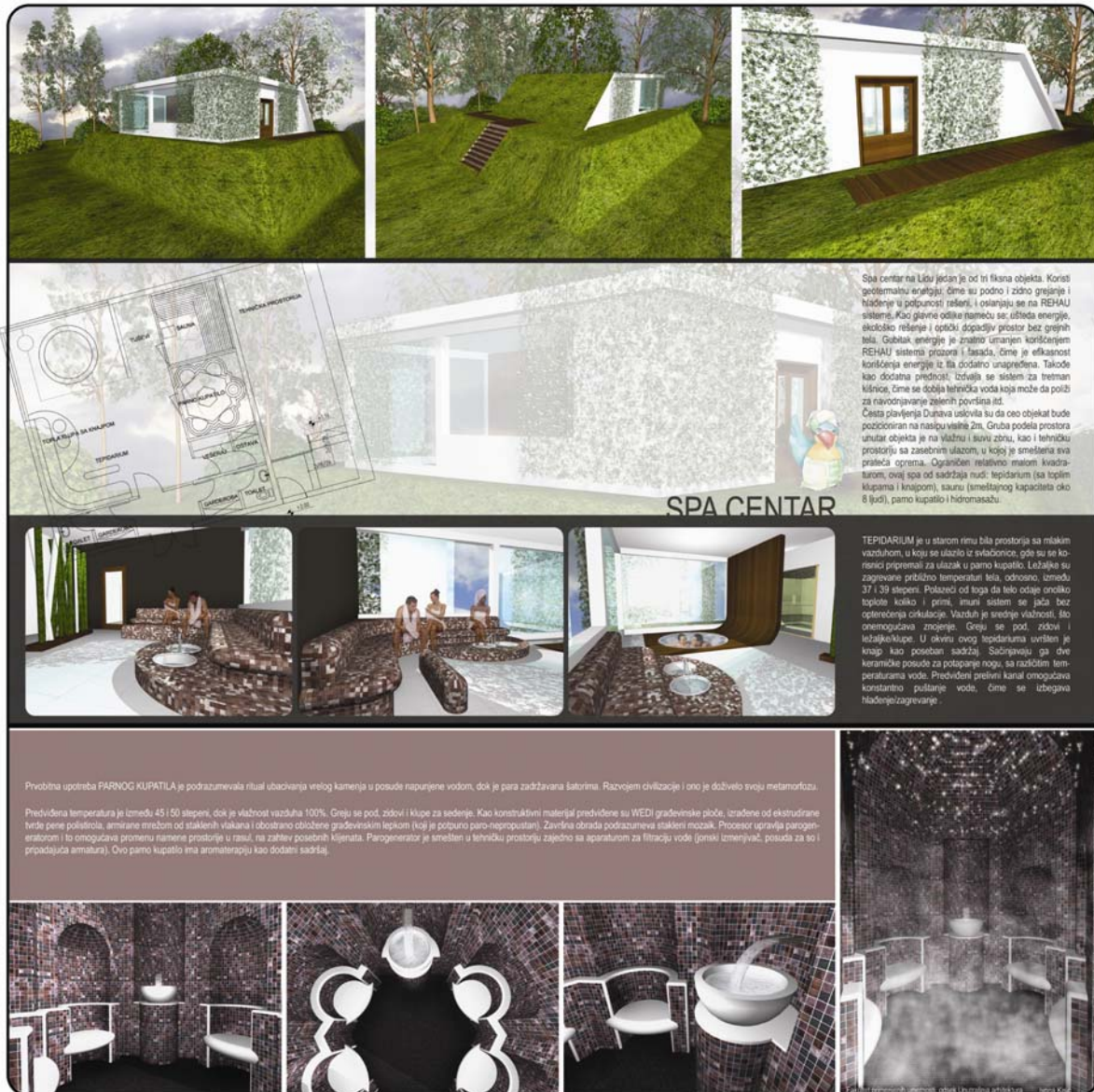
Fotografije - Boris Kočiš, akademija umetnosti, Novi Sad
photokocisboris@gmail.com

Архитектура објеката има чисту, једноставну форму, лагане је конструкције, са употребљеним природним материјалима и стакленим површинама које омогућавају директан контакт са околином. Динамични склопови самосталних јединица-апартмана створили су просторе за заједнички рад и одмор група истраживача. Он се одвија на пространим терасама које се могу у зимском периоду затварати, а да утисак о боравку на отвореном није нарушен. Ентеријери су прочишћени, сведених форми, али прозачни и топли у обрадама и стварају утисак отвореног, слободног простора.

Када би пројекат уређења Великог ратног острва поред визуализације, био имплементиран и у реалном окружењу - сви апартмани-сојенице на Великом ратном острву, сплавови и спортски терени, користили би соларну енергију, а енергија ветра добијала би се уз помоћ ветрогенератора који би били постављени на понтонском мосту. Спа центар, објекат покривен земљом и

травом, користио би геотермалну енергију. Сви стални и привремени објекти били би направљени од природних, еколошких материјала.

Све ово можда некоме може изгледати футуристички, али, без сумње, и оптимистички. Чињеница је да студенти архитектуре, грађевине и дизајна све више воде рачуна о енергетској ефикасности и обновљивим изворима енергије када пројектују, у чему увек могу да рачунају на стручну подршку Агенције за енергетску ефикасност.

За њих, као и за нас у Агенцији, будућност коришћења енергије сунца, ветра и геотермалне енергије је већ почела. Агенција за енергетску ефикасност се, у оквиру своје институционалне мисије, свесрдно залаже, између осталог, и за шире коришћење обновљивих извора енергије. Ако се овај пројекат нађу и инвеститори, Србија ће на месту где се сада налази Велико ратно острво добити нови симбол одрживости једног заштићеног природног добра, у складу са европским стандардима коришћења обновљивих извора енергије, који ће

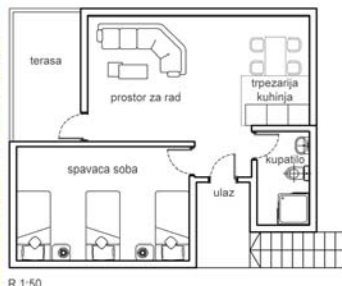

посетиоце Великог ратног острва од сада асоцирати и на нове технологије, а не само на ратну прошлост овог острва.

Материјале са пројекта "Буђење Лида" објављујемо уз сагласност Факултета примењених уметности Универзитета у Београду.

Спа центар на Лиду

FAKULTET PRIMENJENIH UMETNOSTI - ODSEK: UNUTRAŠNJA ARHITEKTURA - JELENA RADOMIROVIĆ

Сојенице са соларним колекторима на Лиду

Budjenje

Projekat studenata Fakulteta primenjenih umetnosti

Autor projekta- koncept radionica i izložbe: docent mr Tanja Manojlović, dipl. arh.

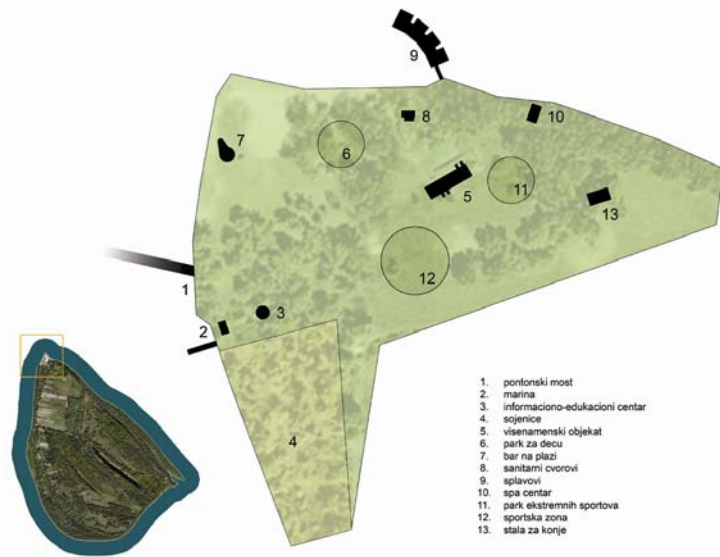
Radionica 1: Novi koncept uređenja plaže Lido na Velikom ratnom ostrvu
Mentor: docent mr Tanja Manojlović, dipl. arh.
Učesnici- studenti pete godine odsjeka Unutrašnja arhitektura FPU: Jovana Bogdanović, Aleksandar Burić, Aleksandra Varađanin, Zoran Grahovac, Vladimira Ilić, Ivona Kisić, Nemanja Kiso, Darja Kovačević, Fedor Radulski, Sonja Stefanović, Ivana Stojković, Ivana Cvjetinović, Tamara Šrbac

Radionica 2: Apartmani-sojenice
Mentor: docent mr Tanja Manojlović, dipl. arh.
Učesnici- studenti druge godine odsjeka Unutrašnja arhitektura: Miroslava Đorđević, Aleksandra Žvanović, Aleksandar Jovičić, Branko Miočić, Jelena Radomirović

Radionica 3: Fotografije Lida, zapisi sa terena
Mentor: docent mr Vladimir Tatarević
Učesnici- studenti druge godine odsjeka Primerjena grafika, atelje Fotografija: Luka Kikavac, Ilija Lazarević, Dušan Pešić

Student- saradnik na projektu: Nina Milenović, odelsek Primerjena grafika, atelje Grafika i knjiga

Studenti FPU, odsjeka Unutrašnja arhitektura bavili su se uređenjem prostora Lida na Velikom ratnom ostrvu, postavkom novog koncepta primerenog ovom zaštićenom prirodnom dobru. Projekat je radjen u saradnji sa Udruženjem građana „Urbana ekologija“, a uz pomoć Zavoda za zaštitu prirode Srbije.
Na zaštićenom dobru Velikog ratnog ostrva, koje se prostire na površini od 169,9ha, ustanovljene su tri zone različite namene i različitih sistema zaštite: zona zaštite prirode, zona rekreacije i zona turizma (odnosno plaža Lido, sa površinom od 4,31ha). Projektom je obuhvaćena treća i delimično druga zona zaštite.
Cilj zadatka je bio da se postavi novi koncept oblikovanja prostora za sportsko-rekreativne i druge pratbe sadržaje, sa posebnim akcentom na edukaciju stanovništva o specifičnim pejzažnim i ambijentalnim vrednostima prostora Velikog ratnog ostrva, bogatstvu flore i faune i meopločnim merama zaštite. Istraživanje je obuhvatilo i upoznavanje sa svim prirodnim i stvarnim osobenostima ovog predela uključujući i geološke karakteristike, klimatske uslove, postojeće biotope... Ispolžavana je i ideja ekologa da svi novi sadržaji koriste obnovljive izvore energije, prihvatljive za postojeće uslove. Na pontonskom mostu su postavljivi vetrogeneratori, a ostalim objekt bi koristili solarnu i geotermalnu energiju. Projektom je predviđeno i stvaranje uslova za rad i smeštaj naučnika, ekologa i mladih istraživača.
Studenti su kroz postavljanje koncepta BUDENJA LIDA i BUDENJA SVESTI o Velikom ratnom ostrvu, iskazivali sopstveni senzibilitet i umetničko viđenje oblikovanja različitih prostornih struktura, arhitektonsko-urbanističkih formi i elemenata urbanog dizajna.

Znak je kombinacija stilizovanog oblika Velikog ratnog ostrva i takođe stilizovanog lista, simbola prirode karakteristične za Ostrvo. Teritorija Lida, kao predmet "Budjenje" naglašena je kolorističkim rešenjem.

Maskotu projekta predstavlja VODOMAR, jedna od zaštićenih vrsta ptica koje se mogu naći na Velikom ratnom ostrvu. Pored Evrope, ova vrsta je nastanjena u severnoj Africi i u centralnoj i južnoj Aziji.

Fakultet primenjenih umetnosti / odelsek Primerjena grafika / Milenovic Nina

Основа Лида и знак – маскота Великог ратног острва

Извештај припремила:

Селена Пјешивац,
Саветница за комуникације и односе с јавношћу
Агенције за енергетску ефикасност Републике Србије
Тел. 011. 31.31.956

e-mail: selena.pjesivac@seea.gov.rs

(Напомена: за припрему извештаја коришћени су материјали студената Факултета примењених уметности, фотографије Службе протокола општине Земун и делови текста интервјуа са доц. Тањом Манојловић, објављеног на порталу "е-капија")